

Vuorovaikutusraportti

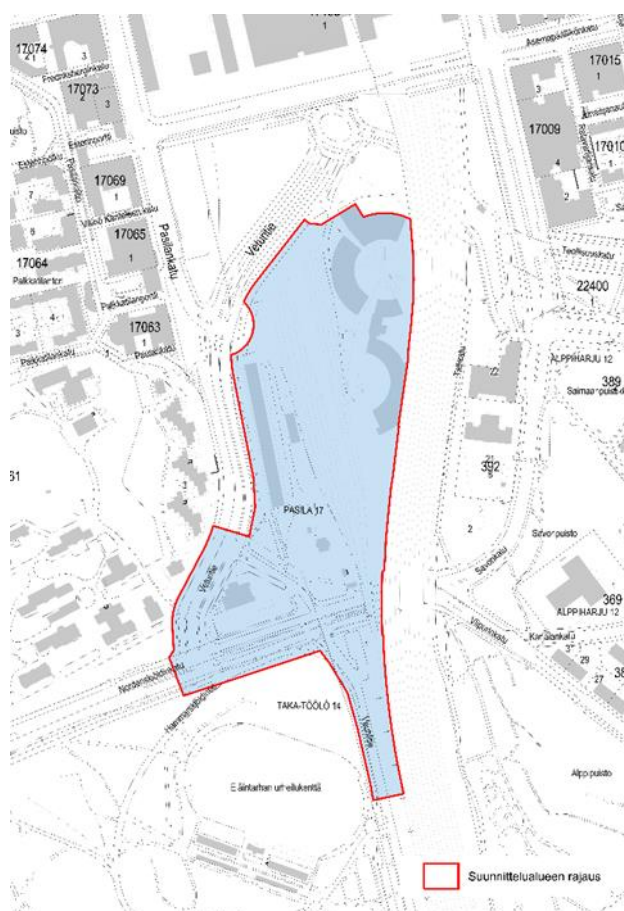
Päiväty 28.9.2021, täydennetty 21.5.2024

Diaarinumero HEL 2019-008660

Hankenumero 0870_12

Veturitallinpihan alueen suunnitteluperiaatteet

Kuva 1. Suunnitteluperiaatteet koskevat aluetta, joka rajautuu pohjoisessa Veturitallinkujaan, lännessä Veturitiehen, idässä päärataan ja etelässä Eläintarhan urheilupuistoon.

Vuorovaikutusraportin sisältö

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot saaduista lausunnoista, kannanotoista ja mielipiteistä sekä vastineet niihin.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lisäaineistoinen oli esillä verkkosivuilla 18.5.–15.6.2020 sekä kaupunkiympäristön asiakaspalvelupisteessä osoitteessa Sörnäistenkatu 1. Mielipiteitä pystyi jättämään myös verkkokyselyssä. Koronatilanteesta johtuen fyysistä vuorovaikutustilaisuutta ei järjestetty. Suunnitelman kehittämiseen saattoi osallistua verkko-pohjaisessa ideointityöpajassa 9.6.2020 klo 17–19.

Virtuaalityöpajassa esiteltiin Veturitallinpihan lähtötietoja ja alueelle laadittiin ryhmätyönä vaihtoehtoisia visiosuunnitelmia. Osallistujilta toivottiin ideoita ja näkemyksiä Veturitallinpihan luonteesta nyt ja tulevaisuudessa sekä ehdotuksia rakennusten ja ulkoalueiden käytöstä.

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13, puhelin 09 310 13700 ja sähköpostilla helsinki.kirjaamo@hel.fi.

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2020 kaupungin aloitteesta

OAS

- OAS oli nähtävillä 18.5.–15.6.2020
- nähtävilläolosta ilmoitettiin kirjeillä, verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat sekä Helsingin Uutisissa.
- annettiin mahdollisuus esittää mielipiteitä
- 9.6.2020 klo 17–19 järjestettiin verkkopohjainen ideointitilaisuus alueen lähtökohdista, vaihtoehtoista ja suunnitteluperiaatteista.
- Aineistoa saattoi kommentoida myös verkkokyselyssä osoitteessa kerrokantasi.fi/veturitallinpiha. Kysely oli avoinna 18.5.–15.6.2020.

Suunnitteluperiaatteet

- Suunnitteluperiaatteet laadittiin syksyn 2020 ja kevään 2021 aikana.
- nähtävilläolosta ilmoitettiin kirjeillä, verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat sekä Helsingin Uutisissa.
- Suunnitteluperiaatteet olivat nähtävillä 24.5.–13.6.2021
- annettiin mahdollisuus esittää mielipiteitä
- Suunnitelmaa saattoi kommentoida myös verkkokyselyssä osoitteessa kerrokantasi.fi/veturitallinpiha. Kysely oli avoinna 24.5.–13.6.2021.
- Suunnitteluperiaatteet olivat kaupunkiympäristölautakunnassa hyväksyttävänä 28.9.2021.
- Suunnitteluperiaatteet palautettiin 5.10.2021 valmisteluun siten, että suunnittelun lähtökohta on kantakaupungille tyypillinen rakennustiheys, huomioiden samalla alueen kulttuuriarvot, nykyisen käytön esiin nostamat mahdollisuudet, tapahtumatoiminnan ja yöaikaiset kulttuuripalvelut
- Suunnitteluperiaatteet uudelleen kaupunkiympäristölautakunnassa päätettävänä 21.5.2024

Yhteenvedot osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevista lausunnoista ja mielipiteistä sekä vastineet niihin

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä liiteaineiston nähtävilläolo oli 18.5.–15.6.2020.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Väylävirasto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo
- sosiaali- ja terveystoimiala

HSY:n kannanotto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistui olemassa olevien vesihuoltolinjojen ja viemäritunnelin huomioimiseen.

Väylävirastolla ei ollut huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan eikä siinä oleviin lähtökohtiin ja lähtötietoihin.

Kaupunginmuseo korostaa, että Pasilan veturitallien ympäristö on maamme ensimmäisen teollistamisvaiheen aikakauden erikoislaatuinen ja voimakasilmäinen ympäristökokonaisuus ja pitää hyvänä, ettei kaavalla ole vielä yksiselitteistä tavoitetta. Tämä antaa hyvän lähtökohdan alueen kokonaisvaltaiselle kehittämiselle ja kehittämisen reunaehdojen määrittelylle. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnehdintoja alueesta pidetään hyvänä.

Sosiaali- ja terveystoimiala pyytää huomioimaan ikääntyneiden palveluasumisen tarpeen alueella. Tätä tarkoitusta varten voisi arvioida onko mahdollista varata kaavassa AKS-tontti.

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

HSY:n mainitsevat infrarakenteet huomioidaan suunnittelussa.

Kaupunginmuseon lausunnossa kiinnitetään paljon huomiota alueen historiaan ja luonteeseen. Nämä seikkoja vaalitaan suunnitteluperiaatteissa ja tulevaisuudessa asemakaavoissa.

Palveluasuminen huomioidaan myöhemmässä asemakaavoituksessa, asuminen käyttötarkoituksena mahdollistaa myös ikääntyneiden palveluasumisen sijoittamisen alueelle.

Yhteenveto mielipiteistä

Kirjallisia mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saapui 4 kpl.

Alueen suunnittelussa huomiota haluttiin kiinnittää vetovoimaisuuteen ja yritystoiminnan mahdollisuuksiin. Vapaamuotoinen vapaa-ajan alue sekä kulttuuritoiminnot sopivat alueelle hyvin, samoin vaikkapa valokuvagalleria. Alueen tulevasta vuokratasosta esitettiin huolestuneisuutta. Alueelle esitettiin olemassa olevan luontotyyppistön suojelua suunnitelman muodossa. Läpikulkuyhteyksien parantamista ja historiallisesti arvokkaan miljöön avaamista yleisölle esitettiin kuten myös keskustointintoja tukevaa uudisrakentamista.

Vastine mielipiteisiin

Esitetyt mielipiteet pidetään mukana jatkosuunnittelun aineistossa ja niitä hyödynnetään tarpeellisilta osin.

Yhteenveto osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevista verkkokyselyn vastauksista ja virtuaalityöpajasta

Mielipiteiden perusteella alueen potentiaali Pasilalle ja koko Helsingille tunnistettiin hienosti. Suurin osa alueesta on tällä hetkellä Väyläviraston hallinnassa aidattuna varikko- ja ratapiha-alueena. Kyselyyn vastanneet ja virtuaalityöpajaan osallistuneet keskittyivät työstämään aluetta sellaisena, jossa nuo toiminnot ovat selkeästi pienemmässä ja vähemmän tilaa vievässä roolissa. Alueen sijainti ja lähiympäristön voimakas muutos puoltavat tarvetta avata aluetta ja kehittää sitä mielipiteiden osoittamaan suuntaan. Virtuaalityöpajan kooste sekä yhteenveto verkkokeskustelusta on erillisenä asiakirjana ”Veturitallinpihan suunnittelutyöpaja sekä yhteenveto verkkokeskustelusta”.

Lausuntoja, mielipiteitä ja virtuaalityöpajan tuloksia käytettiin alueen suunnitteluperiaatteiden laatimisessa. Alla oleviin osallistumis- ja arviointisuunnitelman tavoitteisiin ei ollut kenelläkään huomautettavaa, joten ne pidettiin jatkosuunnittelun lähtökohtana.

”Tavoitteena on suunnitella tehokkaan Keski-Pasilan eteläosaan toiminnallisesti monipuolista aluetta, joka sisältää mm. Pasilan asukkaita sekä muita kaupunkilaisia palvelevan kaupunginosapuiston, kuten Helsinki High-rise tornikilpailun voittaneessa ehdotuksessa esitettiin. Historiallisesti arvokkaiden veturitallien ja niiden piha-alueiden monipuolinen käyttö on suunnittelun lähtökohtana. Alueen lisärakentamisen luonne, määrä, sisältö ja paikat asumiseen, työpaikkoihin, harrastustoimintaan ja virkistykseen sekä puiston ja vapaa-alueiden laajuus toimintoihin määrittyvät vuorovaikutteisen kaavoitusprosessin kuluessa. Keski-Pasilan osayleiskaavassa on esitetty lisärakentamisen määräksi 10 000–15 000 k-m² alueen lounaiskulmaan. Lisärakentamisen kokonaismäärä voi olla myös tätä suurempi. Suunnittelussa huomioidaan alueen kulttuurihistoria rakennuksineen, kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset ja ympäristön ominaispiirteet suojellaan. Raideliikenteen huollon tarpeet selvitetään, ja samalla on aktiivisesti etsittävä myös uusia ratkaisuja ja paikkoja huollon tilatarpeiden ratkaisemiseksi tulevaisuudessa siten, että alueen monipuolista ja avointa käyttöä voidaan parhaiten edistää.

Erityisen tärkeänä pidetään alueen luonnetta. Rouheaa Veturitallinpiha nojaa karheasti historiaan, maanläheisyyteen ja toiminnallisuuteen.”

Suunnitteluperiaatteet, kooste lausunnoista ja mielipiteistä sekä vastineet niihin

Suunnitteluperiaatteet olivat nähtävillä 24.5.–13.6.2021.

Suunnitteluperiaatteet Keski-Pasilan Veturitallinpihalle on laadittu ohjaamaan alueen tulevaa asemakaavoitusta. Periaatteissa osoitetaan suuntaviivoja tulevaisuuteen ja tarkempaan suunnitteluun.

Erillistä yleisötilaisuutta ei pidetty vaan suunnitelma esiteltiin verkossa videon välityksellä. Nähtävilläolon aikana avoimena oli Kerrokantasi-verkkokysely.

Suunnitteluperiaatteista ei jätetty kirjallisia mielipiteitä kirjaamoon.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista suunnitteluperiaatteisiin

Kannanotot suunnitteluperiaatteisiin saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo

HSY:n kannanotto kohdistui olemassa olevien vesihuoltolinjojen ja viemäritunnelin huomioimiseen sekä jätteenkeräyksen järjestämiseen. Vastine: nämä asiat huomioidaan asemakaavavaiheessa.

HSL:n mukaan alueen kehittäminen tapahtuma-alueeksi sekä kaupunginosapuistikoksi on kannatettavaa. Jatkokehittämisessä tulee kiinnittää huomiota yhteyksistä joukkoliikenteen asemille ja pysäkeille.

Kaupunginmuseon mukaan suunnitteluperiaatteiden yleiset tavoitteet ovat kulttuuriympäristön näkökulmasta voittopuolisesti kannatettavia, mutta samalla eri tavoitteiden sovittaminen on haasteellista. Suunnitteluperiaatteissa tulisi kiinnittää huomiota millä laajuudella ja tasolla raiteistoa on syytä vaalia, ja millaista uutta käyttöä raiteille on mahdollista kehittää.

Koska paikan teollishistoriallinen rouheus on eräs suunnitteluperiaatteiden kantavia periaatteita, olisi museo kaivannut enemmän niiden yksittäisten varikkoelementtien tunnistamista, josta tämä rouheus muodostuu.

Tavoitteissa olevia termejä, kuten rakennusten ”ylikorjauksen” välttäminen sekä tilojen ”alimäärittynisyys” tulisi avata tarkemmin.

Nordenskiöldkadun eteläpuoleinen osa-alue, ja sillä sijaitseva pysäköintialue voi tavoitteissa muuntua tehokkaaksi korttelialueeksi. Tämän

alueen tehokkuuden vaikutuksen arviointia tulee tarkastella myös vierisen Eläintarhan alueen näkökulmasta.

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

HSY:n mainitsevat infrarakenteet huomioidaan suunnittelussa.

Kaupunginmuseon maininta raiteiden ja niihin liittyvien varikkoelementtien tarkemmasta määrittämisestä on tässä vaiheessa vaikeaa; Väyläviraston varikko on vielä paikallaan ja on mahdotonta sanoa millä aikavälillä se supistuu ja mistä kohdista. Tässä suhteessa on katsottu parhaimmaksi pitäytyä varsin yleisluontoisiin määrittelyihin suunnitteluperiaatteissa. Sama koskee tavoitteissa käytettyjen termien suhteen. Alueen suunnittelu tapahtuu pitkällä aikavälillä ja tarkoituksena on, että suunnitteluperiaatteissa tuodaan esille alueen yleinen henki ja peruskulma siitä, kuinka varovasti aluetta tulisi kehittää. Yksityiskohtaisien keinojen esittämistä on haluttu välttää.

Nordenskiöldinkadun eteläpuoleinen osa-alue on otettu mukaan tarkastelualueeksi, jolla on potentiaalia olla jotain muuta kuin pysäköintialue uuden siltayhteyden vieressä. Osa-alueen määrittäminen tulee tapahtumaan jatkosuunnittelussa.

Yhteenveto Kerrokantasi -verkkokyselyn vastauksista

Verkkokyselyssä haettiin mielipiteitä suunnitteluperiaatteiden yleisiin tavoitteisiin ja kysyttiin mitä täydennyksiä tai muutoksia tulisi tehdä osa-alueisiin ja yhteysmäärittelyihin. Erikseen kysyttiin minkälainen alueen puiston tulisi olla ja sitä, mitkä toiminnot sopisivat Veturitallinpihalle.

Kommentteja saatiin yhteensä 211 ja voittopuolisesti palaute laadituille suunnitteluperiaatteille oli positiivista. Veturitallinpihan katsottiin olevan tarpeellinen nimenomaan vapaa-alueena, jossa puistolla on suuri merkitys tehokkaaksi rakentuvassa Pasilassa. Vastakkaiset mielipiteet perustuivat pitkälti toiveeseen, että radan toisella puolella olevat Savonkadun kallioalueet jätettäisiin rakentamatta ja Veturitallinpihalle sen sijaan osoitettaisiin voimakasta rakentamista.

Alueen erikoisluonteen toivottiin säilyvän ja kehittyvän maanläheisenä kohtaamispaikkana. Vehreyttä ja luovan alan toimintaa. Työhuoneiden, gallerioiden ja pikkuputiikkien yhdistelmiä, ravintoloita, kahviloita, vapaata tilaa kaikenikäisille oleskella turvallisesti puistossa ja erilaisissa tapahtumissa.

Puisto miellettiin toiminnallisesti monipuolisena paikkana, jossa myös rautatiehistoria olisi voimakkaasti edustettuna. Perinteinen nurmikko-alue sellaisenaan ei saanut kannatusta vaan toivottiin muunlaista vehreyttä sekä liikuntapaikkoja ja mahdollisuuksia järjestää tapahtumia tai konsertteja. Vehreän puiston vastapainoksi myös karumpi rautatie-estetiikka nähtiin alueelle sopivana.

Todettiin, että alueella on selkeitä erityispiirteitä, kuten rautateihin liittyvä kulttuurihistoria sekä alueen nykyinen monipuolinen toiminta, joita kannattaa hyödyntää suunnittelussa. Mahdollisen lisä- ja korjausrakentamisen tulisi olla maltillista, jotta alueen arvoja ei menetetä. Alueen viereen on jo rakentumassa massiivinen kauppakeskus- ja tornialue, jolle Veturitallinpiha voisi toimia vastapainona maanläheisyydellään ja avoimuudellaan. Tulisi säästää aitoa vanhaa muistona ratapiha-ajasta. Ei vain veturitalleja vaan myös esim. rataa, puskimia, vaihteita, kalustoa ym. siinä määrin kuin vain mahdollista.

Kulkuyhteyksien suhteen nostettiin esille toiminnassa olevan ratapihan estevaikutus ja toivottiin, että jo lähitulevaisuudessa voitaisiin tilannetta helpottaa. Suunnitteluperiaatteissa esitettyä kulkuyhteyttä pääradan yli pidettiin toisaalta hyvänä, mutta myös hankalana korkeuserojen takia.

Suunnitteluperiaatteissa esitetty konsertti/keikkarakennus sai kannatusta. Todettiin, että Helsingistä on poistunut esiintymispaikkoja, joten tarvetta sellaiselle on. Korostettiin, että alueen mahdollisessa konserttikäytössä tulisi huomioida meluhaitat.

Eläintarhan huoltoaseman säilyttämistä kannatettiin, toisaalta kannatettiin myös suunnitteluperiaatteissa esitettyä paikan tehokasta rakentamista.

Kerrokantasi-kyselyn vastaukset toivat pääosin tukea suunnitteluperiaatteiden linjauksille ja asetetuille tavoitteille. Alueen suunnittelu ja muuntuminen ratapihasta tapahtuu pitkällä aikavälillä, joten tietty yleispätevyys periaatteissa tulee säilyttää.

Suunnitteluperiaatteet 2024, kooste lausunnoista ja mielipiteistä sekä vastineet niihin

Asia palautettiin kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyssä 5.10.2021 valmisteluun siten, että suunnittelun lähtökohta on kantakaupungille tyypillinen rakennustiheys, huomioiden samalla alueen kulttuuriarvot, nykyisen käytön esiin nostamat mahdollisuudet, tapahtumatoiminnan ja yöaikaiset kulttuuripalvelut.

Valmistelutyössä haluttiin tahdistaa suunnitteluperiaatteet Keski-Pasilan tornialueen länsiosan asemakaavan kanssa siten, että laajemman alueen tulevaisuudesta muodostuu kokonaiskuva.

Uudelleen laaditut suunnitteluperiaatteet noudattavat pääsisällöltään vuoden 2021 suunnitteluperiaatteita, mutta rakentamisen määrää on lisätty alueen pohjois- ja eteläosissa. Sanalliset periaatteet ja aluekuvaukset on päivitetty vastaamaan lautakunnan palautuksen muotoilua. Uudelleen laaditut suunnitteluperiaatteet olivat nähtävillä 18.3.–9.4.2024. Erillistä yleisötilaisuutta ei pidetty, periaatteita käsiteltiin Uutta Keski-Helsinkiä -asukastilaisuudessa.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista suunnitteluperiaatteisiin

Kannanotot suunnitteluperiaatteisiin saatiin kahdelta asiantuntijaviranomaiselta:

- Museovirasto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo

Museoviraston mukaan historiallinen miljö on otettu hienosti kehittyvän alueen lähtökohdaksi ja kaupunkielämän kokoavaksi keskiöksi. Juurevan rautatieympäristön identiteetti on hyvin ymmärretty suunnitteluperiaatteissa. Pasilan aseman puoli rakentuu hyvin tiiviiksi ja korkeaksi aivan Veturitallinpihan historiallisten rakennusten tuntumassa. Etelä on siten se suunta, johon alue hengittää. Alueen eteläosan tehokkaamman rakentamisen osalta on tärkeää huolehtia siitä, että historiallinen Veturitallipiha ei jää suurten rakennusten katveeseen ja varjoon. Suunnitelmien tarkentuessa muodostuvia kaupunkitiloja ja näkymiä sekä uuden yhteensovittamista olemassa olevaan kaupunkirakentamiseen on tarpeen tutkia huolellisesti kaupunkilaisen tasolta. Rakennusten säilyminen on turvattava suojelun ohella siten, että niille ei koidu välillistä vahinkoa esim. perustusolojen muutosten tai rakennusaikaisen tärinän, louhinnan tms. seikkojen vuoksi. Alueen rosoisuus ei saisi kadota liian valmiiksi suunniteltuun. Veturitalleille kehkeytyneelle kaupunkitoiminnalle tulisi olla jatkossakin paikkansa alueella.

Kaupunginmuseon lausunnon mukaan suunnitteluperiaatteet ovat ot-sikkotasolla pysyneet näennäisen samoina, mutta periaatteiden sisältöihin on tullut heikennyksiä kulttuuriympäristön näkökulmasta. Kaupunginosapuisto on supistunut puistopihaksi, rakennusten väleihin jäävien paikkojen vaihtelevuutta, pienimittakaavaisuutta ja intiimiyttä ei enää samalla tavoin korosteta. Alueelle kaavailtu tehokkaampi rakentaminen ei ota museon mukaan huomioon alueen kulttuuriympäristön ominaisluonnetta ja erityispiirteitä. Suunnitteluperiaatteita tulisi kehittää enemmän paikan ainutlaatuisen historian ja tämän historian synnyttämien elementtien pohjalta. Koska paikan teollishistoriallinen rouheus on eräs suunnitteluperiaatteiden kantavia periaatteita, olisi museo kaivannut enemmän niiden yksittäisten varikkoelementtien (esim. kääntöpöydät, valaistus ja aidat) tunnistamista, josta tämä rouheus muodostuu. Myöskään raiteilla sijaitsevan ”museokaluston” kehittämismahdollisuuksia suunnitteluperiaatteet eivät tarkastele. Kaupunginmuseo olisi kaivannut näiden elementtien yksityiskohtaisempaa sanallistamista tavoitteisiin.

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

Alueen suunnittelu tapahtuu pitkällä aikavälillä ja tarkoituksena on, että asemakaavavaiheessa yhteensovittaminen tarkentuu, ja esitetään mm. havainneaineistoa jalankulkijan tasolta. Rakennusten säilymiseen kiinnitetään huomiota koko prosessin aikana myös naapurustossa tapahtuvien perustusolojen muutosten tai rakennusaikaisten riskien osalta.

Suunnitteluperiaatteissa ja jatkosuunnitteluvaiheissa pyritään mahdollistamaan paikkoja kaupunkitoiminnalle nykyisen käytön pohjalta.

Kaupunginmuseon esittämä huoli rouheiden teollisuushistoriallisten elementtien säilyttämisestä ja kehittämisestä jatkosuunnittelussa otetaan huomioon asemakaavavaiheessa. Sovittamista historialliseen ympäristöön ja mittakaavaan jatketaan suunnittelun edetessä.

Yhteenveto mielipiteistä

Kirjallisia mielipiteitä Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteista 2024 saapui 2 kpl.

Alueen suunnittelussa huomiota haluttiin kiinnittää lasirakenteiden turvallisuuteen linnuille sekä kolopesijälintujen pesimismahdollisuuksiin.

Toisessa mielipiteessä suunnitteluperiaatteita pidettiin alueen luonteen sopivina. Alueen historia on otettu huomioon, mutta rakentamista on onnistuttu palautuspäätöksen mukaisesti lisäämään alueen reunoille, mikä vaikuttaa mielipiteen mukaan järkevältä. Mielipiteessä todetaan ristiriitaisia Veturitallinpihan alueeseen kohdistuvia paineita ja pidetään periaatteiden suuntaista kompromissia kannatettavana.

Vastineet mielipiteisiin

Alueen jatkosuunnittelussa tullaan kiinnittämään huomiota myös lintuturvallisuusasioihin. Asemakaavatasolla ei kuitenkaan määrätä rakennuksiin kolopesijöiden pesäpaikkoja.
